

Netekome darbščios užjūrio lituanistės

Liūdna žinia atskriejo iš Čikagos – mirė RAMUTĖ PLIOPLYTĖ. Dar taip neseniai džiaugėmės jos Kalėdų sveikinimais, o šių metų sausio 29 dieną ji mus jau paliko amžinai.

Ramutė gimė 1953 m. gegužės 23 d. Toronte, Kanadoje. Tačiau didžioji jos sunkaus gyvenimo dalis prabėgo Amerikos lietuvių sostinėje Čikagoje. Čia kartu su broliu, būsimuoju žymiu neurologu Audriumi 1971 m. baigė Čikagos Pedagoginį lituanistikos institutą ir gavo pradinės lituanistinės mokyklos mokytojo ceną. 1974 m. Čikagos universitetė įgijo sociologijos bakalauro laispsnį. 1970–1973 m. lietuvių kalbą dėstė Kristijono Donelaičio lituanistinėje mokykloje. Nuo 1980 m. Ramutė – Pedagoginio lituanistikos instituto lektorė, 1982–1986 m. – direktorė.

1981–1982 ir 1989–1990 m. stažavo Vilniaus universitetė. Ypač sėkminga buvo antroji stažuotė. Tąsyk ji atsivežė daugybę magnetofoninių antrosios lietuvių išėivių kartos kalbos įrašų. Vadovaujama doceńto Liongino Pažūsio juos kruopščiai tyrinėjo ir drauge su savo vadovū paskėlbė įdomų straipsnį „Lietuvių kalba nykstančios dvikalbystės sąlygomis“ (Mūsų kalba, 1982, nr. 5, p. 14–21).

Lietuvių kalbotyrai Ramutė Plioplytė padarė ypač didžiulę paslaugą – į anglų kalbą išvertė Zigmo Zinkevičiaus vienatomę „Lietuvių kalbos istoriją“ (*The History of the Lithuanian Language*, Vilnius, 1996; 2 leid. 1998). Profesorius Viljamas Šmolstygas (Schmalstieg) šios knygos pratarinėje pagrįstai rašė: „*Last but not least* aš turėčiau asmeniškai padėkoti šios knygos vertėjai Ramutei Plioplytės (lietuviškai Plioplytei) už jos sunkų darbą ir sumaniai išspręstas problemas, su kuriomis vertėjas susiduria versdamas iš lietuvių į anglų kalbą [...]. Visi mes, kurie domimės baltų ir apskritai indoeuropiečių kalbomis, turime būti dėkingi Plioplytei, nes, kaip jos darbo rezultatas, ši knyga gali būti pristatoma pasauliui anglų kalba“ (p. X).

Pasinaudodama ištraukomis iš Z. Zinkevičiaus „Lietuvių kalbos istorijos“ (1–6 t., Vilnius, 1984–1994) ir šio straipsnelio autoriaus knygelės „Mes baltai“ (Kaunas, 1986), informacija iš „Lietuvių kalbos enciklopedijos“ (Vilnius, 1999) Ramutė Plioplytė parengė knygą „Lietuvių kalbos istorija“ (Čikaga, 2003), kuria naudojosi ir savo pedagoginia-me darbe.

Ramutė Plioplytė, kaip ir jos brolis, buvo talentinga menininkė, lietuvių liaudies meną populiario net ir parodose. Kasdienę duoną daugiausia jai teko pelnytis alinančiu buhalterės darbu. Šį darbą sunkino ir sveikata – daugybę gyvenimo metų jos neatskiriamas palydovas buvo ramentai.

Amžino poilsio Ramutę Plioplytę vasario 3 d. priglaudė Šv. Kazimiero lietuvių kapinės.

Algirdas Sabaliauskas

Su meširdžia užuojautą

Alg. Sabaliauskas

A. A. RAMUTĖ PLIPLYTĖ

3.8.2007

IŠLYDĖJUS

„Draugas“

Staigi ir netikėta Ramutės Plioplytės mirtis 2007 m. sausio 29 d. pritrėnkė visus, kurie ją pažino, su ja bendravo. Pirmiausia — mamytę Vincę Plioplienę, seserį Rasą, brolius — Audrių, Algį ir Vitą. Tėvelis Vaclovas Vitas Plioplys, į Amžinybę iškeiliauęs prieš 32 metus, pasitiko savo mylimą dukrelę Anapus.

Filologė Ramutė Plioplytė gimė 1953 m. gegužės 23 d. Kanadoje, Toronte. Užaugo, studijavo ir dirbo Čikagoje, o dvasia visą laiką buvo Lietuvoje.

1974 m. baigė Čikagos universitetą. Studijavo sociologiją. Baigė Kr. Donelaičio lituanistinę mokyklą ir Pedagoginį lituanistikos institutą. Dirbdama kasdien įvairiose įstaigose, šeštadienius paskyrė lietuviškom mokyklom. Donelaičio mokykloje nuo 1970 iki 1973 m. dėstė lietuvių kalbą.

1982 m. Pedagoginiame lituanistikos institute pradėjo dėstyti kalbos kultūros kursą. 1982—1986 m. Ped. lit. instituto direktorė. Pirmą kartą 1981—1982 m. ir antrą kartą 1989—1990 m. stažavosi Vilniaus universitete. Studijų tikslas — lietuvių kalba ir dvikalbystė. 1982 m. „Mūsų kalba“ žurnale (Lietuvoje) Nr. 5 paskelbė labai vertingą straipsnį „Lietuvių kalba nykstančios dvikalbystės sąlygomis“.

Čikagoje, Pedagoginiame lituanistikos institute, iki šiol dėstė pačios sukurtą kursą „Kalbos kultūra“. Ji pati paruošė visą programą ir metodiką. Tas kursas apima lietuvių kalbos gryninimą nuo svetimų kalbos įtakų. Amerikoje ir kitose angliškai kalbančiose valstybėse nuo anglicizmų, vokiškai kalbančių — nuo germanizmo, rusiškai — nuo rusicizmo.

Labai būtų vertinga, kad tas kursas būtų įvestas užsienio lietuvių aukštesniosiose mokyklose. Kurso programą reikėtų perduoti ir Lietuvos švietimo ministerijai. Tegul susipažįsta, kaip užsienyje kovojama už gryną, lietuvišką žodį.

Antras didelis Ramutės Plioplytės darbas — prof. Z. Zinkevičiaus „Lietuvių kalbos istorijos“ išvertimas į anglų kalbą. Tokį darbą gali atlikti žmogus, kuris labai gerai moka abi kalbas — lietuvių ir anglų. Šis vertimas yra naudojamas įvairiuose pasaulio universitetuose, kuriuose dėstoma lingvistika — kalbotyros mokslas. O lietuviškąją prof. Z. Zinkevičiaus „Lietuvių kalbos istoriją“ Ramutė Plioplytė gražiu atskiru leidiniu paruošė Pedagoginiam lituanis-

Ramutė Plioplytė

tiniam institutui.

Trečias darbas 1997 m. buvo išleistas „International Dictionary“ — Tarptautinis žodynas, kuris naudojamas universitetuose ir įvairiose tarptautinėse įstaigose. Ramutė Plioplytė parengė to žodyno lietuvišką skyrių.

Kai sykį R. Plioplytės darbus paskelbiau „Drauge“, ji man tarė: „Kam to reikėjo?“ Koks kuklumas! — Oi, Ramute, labai reikėjo. Mes dažnai minime žmogaus atliktus darbus, kai jis jau Amžinybėje. O kaip reikėtų jo darbus pasidžiaugti ir įvertinti žmogų, kol jis dar gyvas.

Ramutė labai domėjosi taikomąja daile — velykiniais margučiais, velykiniais medeliais, šiaudinukais. Kartą labai gražiai savo darbų parodą buvo suruošusi Balzeko muziejuje.

Labai gražu, kad Plioplių šeima Lietuvių fonde įkūrė „Ramutė Plioplys Memorial Fund“ lietuvių kalbos, lingvistikos stipendijoms ir mokslams remti. Adresas: Ramutė Plioplys Memorial Fund Lithuanian Fundation, 14911 W. 127th St., Lemont, IL 60439.

Išėjai, Ramute, nebemarginsime šįmet velykinių margučių Tavo bute, nebavaišinsimės egzotiškais, vegetariškais skanumynais.

Tu buvai tokia nuoširdi visiems, savo šilta šypsena nuskaidrindavai susirūpinusį veidą. Bendravau su Tavim 25 metus. Labai Tavęs pasigesime, nes buvai dar taip reikalinga, bet Dievo planai kitokie. Tebūnie Tau gera Viešpaties pastogėje.

Stasė Petersonienė